

Commentaar

Rusland kan oorlog blijven financieren

De oorlog om Oekraïne wordt niet alleen in het land zelf uitgevochten, maar ook op andere terreinen ver erbuiten. Eén van die terreinen is de energie-economie. Rusland heeft zoals bekend de gaskraan voor Europa grotendeels dichtgedraaid, waardoor consumenten en bedrijven geconfronteerd worden met extreem hoge energieprijzen. Dat doet vrijwel iedereen pijn, maar vooral mensen met lagere inkomens in slecht geïsoleerde huizen. Regeringen springen bij, maar kunnen hoogstens de stijgingen dempen en zeker niet tenietdoen.

In deze economische oorlog is een nieuwe stap gezet op wereldschaal. De organisatie voor olieproducerende landen, Opec, besloot samen met Rusland om de olieproductie vanaf begin volgende maand met 2 miljoen vaten per dag te verlagen. Door het aanbod te verminderen hopen de aangesloten olieproducerende landen de olieprijs te verhogen. Terwijl de Europese consument al zucht onder hoge energieprijzen is niet uitgesloten dat de prijs van olie zal toenemen tot ongeveer 100 dollar per vat, of zelfs meer. Dit terwijl de prijs voor brandstof aan de pomp juist weer iets was gedaald.

Het draaien aan de olie- en gaskraan is een Russisch wapen in de strijd om Oekraïne

Voor Rusland is het draaien aan de olie- en gaskraan een van de wapens in de geopolitieke strijd om Oekraïne. Het land begon ermee na het afkondigen van sancties door de EU, de Verenigde Staten en andere landen. Het inkrimpen van de olieproductie is een nieuwe stap, ofschoon Opec zelf zegt dat er geen relatie is met

de oorlog om Oekraïne. De organisatie verwacht namelijk een afnemende groei van de wereldeconomie, of zelfs krimp. Dan is er minder vraag naar olie.

Toch speelt er meer. De Amerikaanse president Biden bezocht in juli kroonprins Bin Salman van Saudi-Arabië met het verzoek de olieproductie niet te verminderen en daarmee de olieprijs niet te laten oplopen. Het tekent de afnemende macht en invloed van de Verenigde Staten dat Bin Salman er geen gehoor aan heeft gegeven.

Het verlagen van de olieproductie lijkt een van de manieren waarop Rusland kan reageren op het prijsplafond dat de EU voor Russisch gas wil instellen, daarbij gesteund door de Verenigde Staten. Ook hier is het de vraag of dit gaat lukken. Grootverbruikers China en India hebben op grote schaal Russische olie gekocht tegen grote kortingen en willen dat blijven doen om hun eigen economieën te beschermen.

Het is opnieuw een signaal dat de wereldwijde machtsverhoudingen verschuiven richting Azië. Het tekent ook de situatie dat Rusland ondanks de zware sancties en de bijna gestopte gaslevering aan Europese landen, ruimte blijft houden om veel geld te verdienen aan olie- en gasexport om daarmee de oorlog te kunnen financieren en landen die Oekraïne steunen af te knijpen.

Het commentaar

De mening van de krant, verwoord door leden van de hoofdredactie en senior redacteuren

Opinie is een vrijplaats voor discussie. Alle stukken zijn op persoonlijke titel. Artikelen tellen 600 of 400 woorden, lezersreacties (lezers@trouw.nl) maximaal 150. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren, te redigeren of in te korten. Bijdragen worden ook via internet, databank of anderszins verspreid. Eventuele auteursrechten blijven berusten bij de schrijver. Inzendingen voorzien van naam, adres en telefoonnummer, ook de e-mails.

Geheimhoudingsplicht

Waarom geen straf voor lekken tijdens een raadsvergadering?

Gert-Jan Elsen
advocaat

De Eerste Kamer behandelt vandaag een wetsvoorstel dat de geheimhoudingsplicht van Staten- en gemeenteraadsleden in de Gemeentewet en Provinciewet moet verduidelijken en vereenvoudigen. Het is opmerkelijk dat bij de behandeling ervan één belangrijke vraag onderbelicht is gebleven: is het wenselijk dat een volksvertegenwoordiger straffeloos een geheim kan lekken tijdens een openbare vergadering, omdat deze dan immuniteit geniet?

Hoe zit dat precies? De gemeenteraad en Provinciale Staten kunnen raads- en Statenleden geheimhoudingsopleggen. Ook raadsleden die lid zijn van de vertrouwenscommissie voor een burgemeestersbenoeming hebben een geheimhoudingsplicht. Het schenden daarvan is een misdrijf. Een raadslid dat in het café een geheim bekendmaakt, kan daarvoor een gevangenisstraf van een jaar en een geldboete van 22.500 euro krijgen.

Maar in het algemeen wordt aangenomen dat een raadslid een geheim wel straffeloos kan schenden in een openbare gemeenteraadsvergadering. Een volksvertegenwoordiger geniet dan immuniteit. Die immuniteit betekent niet alleen dat een raadslid tijdens een openbare vergadering straffeloos beledigende of racistische uitspraken kan doen. De immuniteit zorgt er ook voor dat een raadslid straffrechtelijk niet ver-

volgd kan worden als deze in een openbare raadsvergadering uit de school klappt.

Het is onwenselijk dat een geheimhoudingsplicht op deze manier omzeild kan worden. Natuurlijk moeten volksvertegenwoordigers de vrijheid hebben om in een vergadering altijd hun opvattingen te verkondigen. Ze moeten daar in beginsel alles kunnen zeggen wat ze willen, zonder het risico te lopen daar in rechte op te kunnen worden aangesproken.

Maar met het straffeloos bekend kunnen maken van geheime informatie is geen enkel gerechtvaardigd

Verharding van het politieke debat maakt het nodig iets tegen lekken te doen

belang gediend. De volksvertegenwoordiger die zulke informatie aan de kaak wil stellen, kan dat doen door vóór het openbare debat de raad te vragen de geheimhoudingsplicht op te heffen. En als de meerderheid van de raad dat niet zou willen, dan is het bijvoorbeeld mogelijk om over het geheim in een besloten vergadering te debatteren.

Het kunnen bestraffen van iedere schending van een geheimhoudingsplicht (dus zowel die bij de dorpsraad, als die in de vergadering van de gemeenteraad of de Provinciale Staten) is daarom goed te verde-

digen. Het is onbekend hoe vaak een geheim in een openbare vergadering geschonden wordt. Maar met de verharding van het debat in de politieke arena kan het geen kwaad hier een strafrechtelijk piketpaaltje te slaan.

Immuniteit en geheimhoudingsplicht bijten elkaar overigens niet. Immuniteit beschermt de vrijheid om iets te kunnen zeggen; het gaat over de inhoud van wat je zegt of schrijft. Bij geheimhouding gaat het om een verbod om iets te zeggen; het gaat over dat je iets zegt of schrijft. Dat is iets wezenlijk anders. Het strafbaar stellen van het lekken in een raadsvergadering belemmert volksvertegenwoordigers dan ook niet om hun werk te kunnen doen.

Dege die denkt dat de voorgestelde wijziging van de geheimhoudingsregeling in de Provinciewet en Gemeentewet tot een ingrijpende discussie heeft geleid over de hiervoor opgeworpen vraag komt van een koude kermis thuis. De regering heeft zich er, in ieder geval tot nu toe, van afgemaakt met de enkele constatering dat zij 'onderkent' dat iemand niet strafrechtelijk vervolgd kan worden voor het lekken van geheime informatie in een raads- of Statenvergadering. Aan de onderliggende fundamentele vraag of deze straffeloosheid ook wenselijk is, heeft de regering haar vingers nog niet willen branden.

Dat is een gemiste kans. Er ligt hier een schone taak voor de Eerste Kamer bij de plenaire behandeling. Dan kan de senaat zijn bijnaam eer aan doen en alsnog reflecteren op de onwenselijkheid van het straffeloos uit de school kunnen klappen van volksvertegenwoordigers.

Vonk

